

Gemeente als poortwachter

Gemeente Zwolle is één van de initiatiefnemers van de Werkgroep Tegengaan Identiteitsfraude (WTI) Oost Nederland. Burgemeester Henk Jan Meijer vertelt wat beweegredenen zijn geweest om in de identiteitsketen de samenwerking te zoeken. De gemeente is een poortwachter, maar heeft niet de expertise die zij nodig heeft om effectief fraude te kunnen voorkomen en te bestrijden. In de keten is deze expertise wel aanwezig bij de ECID, Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) en de Rijksdienst voor Wegverkeer (RDW). Het Openbaar Ministerie en de Politie zijn vertegenwoordigd in de keten voor de strafvervolging. Samenwerken is noodzaak, zowel bij het voorkomen als het bestrijden.

Moraal van het identiteitsfraude bestrijding is dat de gemeente met de minste bewustwording of kennis over het onderwerp het meest geliefd is bij de fraudeur. **“Daarmee is de keten tegen identiteitsfraude zo sterk als haar zwakste schakel”**, aldus burgemeester van Zwolle om daarmee nogmaals de urgentie van samenwerken van gemeenten te onderstrepen.

Identiteit- en adresfraude bestaat in iedere gemeente

Met name kleine gemeenten, denken dat fraude minder snel in hun gemeenten zal voorkomen. John de Ruijter, hoofdpubliekszaken Nijmegen, lid dagelijks bestuur NVVB en lid van de WTI Oost Nederland weet voldoende voorbeelden op te lepelen waarmee aangetoond wordt waarom soms juist uitgeweken wordt naar kleine gemeenten. De praktijk laat zien dat fraudeurs zich niet laten tegenhouden door gemeentegrenzen. Lukt het in gemeente A niet, dan is gemeente B een goede volgende optie. Zolang het geldelijk gewin groot is en de pakkans klein, is het zeker de moeite waard om te 'shoppen'.

Identiteitsfraude heeft vaker een strafrechtelijke achtergrond, zoals mensenhandel, hennepkwekerijen, valse leningen, etc. Adresfraude heeft vaker een economische achtergrond, zoals het aanvragen van uitkeringen, illegaal verhuur van huizen, etc. In beider geval is de balie van publiek- en burgerzaken een belangrijk punt in het voorkomen en bestrijden van deze vormen van fraude. Ondanks het feit dat burgemeesters zijn behept met veiligheid, staat de urgentie van goed opgeleide medewerkers, met voldoende tijd en 'tools' tegen identiteitsfraude, niet direct op hun netvlies. Zwolle heeft onderzoek gedaan bij haar eigen balies en concludeerde dat 20% van de aanvragen van identiteitsdocumenten er reden was voor terechte twijfel over de rechtmatigheid of echtheid van aanvraag of inruil van identiteitsdocumenten. Geen gering percentage.

Return On Investment (ROI) Fraudebestrijding

Gemeenten vragen zich terecht af wat investeren in opleidingen, tijd en 'tools' voor medewerkers aan de balie, aan de andere kant van de streep oplevert. Vaak zie je dat de opbrengst bij adresfraude ten gunste van een woningbouwvereniging, een UWV, SVB of andere instantie is. Dit geldt ook voor identiteitsfraude. De investering is ook niet terug te lezen in een hoger klanttevredenheid, of een efficiëntere bedrijfsvoering wat iedere gemeenteraad hoog op de prioriteitenlijst heeft staan.

Investeren in het voorkomen en bestrijden van met name identiteitsfraude is vooral te rechtvaardigen wanneer je de impact en gevolgen voor burgers in ogenschouw neemt.

“Het is investeren in rechtvaardigheid”, aldus Henk Jan Meijer, “en dat is geen gemakkelijk verhaal om te vertellen en uit te leggen, maar wel een verhaal waar ik mij als burgemeester van Zwolle hard voor maak”